

Αριθμ. 141/59/21 Ιουνίου 2018

Έγκριση του Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο: «Αναβαθμισμένες Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές» του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

Η Σύγκλητος του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

Έχοντας υπόψη:

1. Την αριθμ. πρωτ. ΔΠΘ/ΣΥΓΚ/25072/969/16-01-2017 Απόφαση Συγκλήτου του Δ.Π.Θ., αναφορικά με τον ορισμό «Αναπληρωτών Πρύτανη - Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων Πρύτανη – Αναπλήρωση Πρύτανη» (ΦΕΚ 327/08.02.2017, τ. Β΄).
2. Τις διατάξεις του άρθρου 45, παρ. 1 του ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114/4-8-2017, τ. Α΄), η οποία τροποποιήθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 42 του ν. 4521/2018 (ΦΕΚ 3802-03-2018, τ. Α΄) σύμφωνα με τις οποίες «Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος καταρτίζεται ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος κάθε Π.Μ.Σ., ο οποίος εγκρίνεται από τη Σύγκλητο, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αναρτάται στο διαδικτυακό τόπο του Ιδρύματος και κοινοποιείται στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων».
3. Τις διατάξεις του άρθρου 85, παρ. 6, εδ. β του ν. 4485/ 2017 (ΦΕΚ 114/4-8-2017, τ. Α΄), σύμφωνα με τις οποίες «Τα ΑΕΙ οφείλουν, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, ... να καταρτίσουν και να δημοσιεύσουν τους Κανονισμούς του άρθρου 45».
4. Τις διατάξεις του ν. 4009/2011 (Α΄195) «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
5. Τις διατάξεις του ν. 3374/2005 (Α΄ 189) «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
6. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του π.δ. 63/2005 (Α΄ 98).
7. Την απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Νομικής και στην αρ. 250/28-02-2018 συνεδρίαση της και το απόσπασμα πρακτικού αυτής.
8. Την αριθμ. 82/57/24-04-2018 Απόφαση της Συγκλήτου του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης αναφορικά με την έγκριση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. (Β΄2555/02-07-2018).
9. Την με αριθ. 4/25/19-04-2018 εισήγηση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Δ.Π.Θ. και το απόσπασμα πρακτικού αυτής.
10. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του ιδρύματος, αποφασίζουμε:

ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ ΤΙΤΛΟ: «ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ» ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΡΑΚΗΣ.

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

Το Τμήμα Νομικής της Νομικής Σχολής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης θα λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο **«Αναβαθμισμένες Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές»** σύμφωνα με τις διατάξεις τις διατάξεις του ν. 4485/2017.

Άρθρο 2

Ισχύς του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών- Διάρκεια λειτουργίας

Οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές και συγκεκριμένα τις διατάξεις του ν. 4485/2017 (ΦΕΚ Α' 114) και ρυθμίζουν τα θέματα λειτουργίας του Π.Μ.Σ. με τίτλο **«Αναβαθμισμένες Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές»** του ΔΠΘ.

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Νομικής καταρτίζεται ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Μ.Σ., ο οποίος εγκρίνεται από τη Σύγκλητο, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αναρτάται στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος Νομικής και κοινοποιείται στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023 σύμφωνα με το άρθρο 32 και άλλες συναφείς διατάξεις του ν. 4485/2017 και δύναται κατόπιν αποφάσεως της Συνέλευσης του Τμήματος Νομικής να υπάρξει ανανέωση της λειτουργίας του και πέραν αυτής της περιόδου.

Άρθρο 3

Σκοπός του Π.Μ.Σ.

Το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών εντάσσεται στον στρατηγικό σχεδιασμό του Δ.Π.Θ., διέπεται από επιστημονική συνοχή και αποσκοπεί στην περαιτέρω προαγωγή της γνώσης, στην ανάπτυξη της έρευνας, στην ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας, και στην υψηλού επιπέδου εξειδίκευση των πτυχιούχων σε θεωρητικές και εφαρμοσμένες σπουδές που αφορούν τις διεθνείς και ευρωπαϊκές σπουδές.

Άρθρο 4

Γλώσσα διδασκαλίας και εκπόνησης διπλωματικής εργασίας

Η γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική ή/και η αγγλική γλώσσα.

Άρθρο 5

Όργανα του Π.Μ.Σ.

Αρμόδια Όργανα για την ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών είναι:

- 1. Η Σύγκλητος του Ιδρύματος**, η οποία είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ., και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.
- 2. Η Συνέλευση του Τμήματος Νομικής**, η οποία έχει τις εξής αρμοδιότητες:
  - α) εισηγείται στη Σύγκλητο δια της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών της παραγράφου 5 του άρθρου 32 του ν. 4485/2017 για την

αναγκαιότητα ίδρυσης Π.Μ.Σ., σύμφωνα με το άρθρο 32,
β) ορίζει τα μέλη των Σ.Ε.,
γ) κατανέμει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ.,
δ) συγκροτεί επιτροπές επιλογής ή εξέτασης των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών ή διδασκόντων,
ε) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης προκειμένου να απονεμηθεί το Δ.Μ.Σ.,
στ) ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ του ν. 4485/2017.

3. **Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)** του Π.Μ.Σ., η οποία απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία, κατά τη λήξη της οποίας με ευθύνη του Διευθυντή συντάσσεται απολογισμός του Π.Μ.Σ., και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του Π.Μ.Σ.
4. **Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών**, η οποία αποτελείται από τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, ο οποίος εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του Ιδρύματος ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 32 στην παράγραφο 5 του ν. 4485/2017. Ειδικότερα, αν η Επιτροπή κρίνει την εισήγηση ελλιπή, διαφωνεί ως προς το περιεχόμενο των στοιχείων των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 32 του ν. 4485/2017, καθώς και αν διαπιστώνει αλληλεπικάλυψη των γνωστικών αντικειμένων που τα Π.Μ.Σ. του Ιδρύματος θεραπεύουν, αναπέμπει εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών την εισήγηση στη Συνέλευση του Τμήματος με αιτιολογημένη απόφασή της. Η Συνέλευση του Τμήματος Νομικής αφού λάβει υπόψη τις υποδείξεις της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών, υποβάλλει εκ νέου σε αυτήν, την εισήγησή της. Αν, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών, για δεύτερη φορά η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν κάνει αποδεκτή την εισήγηση, η Συνέλευση του Τμήματος Νομικής μπορεί να υποβάλει απευθείας την εισήγησή της στη Σύγκλητο.

5. **Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.**, είναι μέλος της Σ.Ε. και ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία. Προεδρεύει της Σ.Ε., είναι μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, είναι του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και ασκεί τα καθήκοντα που ορίζονται στο Κεφάλαιο ΣΤ του ν. 4485/2017 και στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος.

Ο Διευθυντής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντής.

Κατά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε., με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ.. Ο απολογισμός κατατίθεται στο οικείο Τμήμα, στο οποίο ανήκει το Π.Μ.Σ..

6. **Η εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.)**, η οποία είναι αρμόδια για την εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. (άρθρο 44 παρ. 3 του ν. 4485/2017). Τα πέντε (5) μέλη της Ε.Σ.Ε. είναι μέλη Δ.Ε.Π. α' βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρου άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, συμπεριλαμβανομένων των Ερευνητικών Κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών ή επιστήμονες της αλλοδαπής ή της ημεδαπής, οι οποίοι έχουν τα προσόντα που

προβλέπονται για τους επισκέπτες διδάσκοντες στην παράγραφο 5 του άρθρου 36, του αντίστοιχου επιστημονικού πεδίου, και με την προϋπόθεση ότι δεν υπηρετούν ως διδάσκοντες σε Π.Μ.Σ. του Τμήματος Νομικής. Το έκτο μέλος είναι μεταπτυχιακός φοιτητής της Σχολής.

Η θητεία των μελών είναι πενταετής, με δυνατότητα ανανέωσης, εκτός από τον/την φοιτητή/τρια, του οποίου η θητεία είναι ετήσια.

Η ιδιότητα του Προέδρου, ο τρόπος επιλογής του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας, καθώς και κάθε ειδικότερο θέμα που αφορά στη συγκρότηση, τη λειτουργία και τη διοικητική υποστήριξη της Επιτροπής, σύμφωνα με τις παραγράφους 4 έως 6 του ν. 4485/2017, καθορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 6

Αριθμός Εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων στο πρόγραμμα ορίζεται κατ' ανώτατο όριο στους σαράντα πέντε (45) ανά έτος, που κατανέμονται σε δέκα πέντε (15) ανά ειδίκευση. Η κατανομή στις ειδικεύσεις μπορεί να αναπροσαρμόζεται ανά έτος ανάλογα με τον αριθμό των αιτήσεων ανά ειδίκευση. Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί καθ' υπέρβαση του ανωτάτου ορίου του αριθμού των εισακτέων και συνολικά πέντε (5) δικαστές, διπλωμάτες και λειτουργοί του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Επιπλέον ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ανά διδάσκοντα του Π.Μ.Σ. ανέρχεται σε 4,5 (45/10), ο μέγιστος αριθμός αυτών σε σχέση με τον αριθμό των προπτυχιακών φοιτητών/τριών του Τμήματος είναι 0,2 (395/2.020) και σε σχέση με τον αριθμό των διδασκόντων του Τμήματος Νομικής είναι 4,4 (395/90) (άρθρο 45 παρ. 1β του ν.4485/2017).

Άρθρο 7

Κατηγορίες Υποψηφίων για φοίτηση στο Π.Μ.Σ.

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί Πτυχιούχοι των Νομικών Τμημάτων των Νομικών Σχολών και άλλων Τμημάτων συναφούς γνωστικού αντικείμενου (Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών, Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών) Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής, όπως αυτά ορίζονται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή/τρια του/της οποίου/ας ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωριστεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το ν. 3328/2005 (Α' 80).

Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., καθώς και Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. που πληρούν τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1, μπορούν μετά από αίτησή τους να εγγραφούν ως υπεράριθμοι/ες, και μόνο ένας κατ' έτος και ανά Π.Μ.Σ., σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 45, εφόσον υπηρετούν στο οικείο τμήμα και ο τίτλος σπουδών και το έργο που επιτελούν στο οικείο τμήμα είναι συναφές με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 8

Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

ι. Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Το Τμήμα Νομικής σε ημερομηνία που ορίζεται από την Συνέλευση προβαίνει σε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος προκηρύσσοντας θέσεις με ανοιχτή διαδικασία για την εισαγωγή πτυχιούχων στο Π.Μ.Σ.

Στην πρόσκληση αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, οι κατηγορίες πτυχιούχων και ο αριθμός εισακτέων, ο τρόπος εισαγωγής, τα κριτήρια επιλογής, κ.λπ., οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

Η εισαγωγή προϋποθέτει γραπτή εξέταση στα μαθήματα: Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο ή στο Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο ή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανάλογα με την ειδίκευση. Με την πρόσκληση εκδήλωσης

ενδιαφέροντος καθορίζεται η διαδικασία, η ύλη των εξεταστέων μαθημάτων, οι ημερομηνίες εξέτασης καθώς και ο τρόπος βαθμολόγησης.

Οι αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος Νομικής είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή.

ii. Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων.

Η επιλογή των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. γίνεται από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος Νομικής, που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο, η οποία συγκροτείται με απόφαση της Συνέλευσης.

iii. Τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων είναι συγκεκριμένα, ποσοτικά ή/και ποιοτικά, και γίνονται γνωστά στους/στις υποψηφίους/ες με την προκήρυξη του Π.Μ.Σ.

Τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων, ενδεικτικά, δύναται να περιλαμβάνουν:

1. Βαθμός εξέτασης στα μαθήματα: Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο και Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανάλογα με την ειδίκευση.
2. Γενικό βαθμό Πτυχίου.
3. Αναλυτική Βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα, που είναι σχετικά με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.
4. Επαρκής γνώση μιας ξένης γλώσσας, ως απαραίτητη προϋπόθεση, σε επίπεδο που ορίζεται από την Συνέλευση του Τμήματος Νομικής .

Το επίπεδο γλωσσομάθειας της ξένης γλώσσας αποδεικνύεται με τους εξής τρόπους:

α) Κρατικό Πιστοποιητικό του ν. 2740/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 του άρθρου 13 του ν. 3149/2003,

β) Πτυχίο Ξένης Γλώσσας και Φιλολογίας ή Πτυχίο Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας της ημεδαπής ή αντίστοιχο και ισότιμο σχολών της αλλοδαπής,

γ) Πτυχίο, προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό δίπλωμα οποιουδήποτε αναγνωρισμένου ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της αλλοδαπής,

Η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας δεν αποδεικνύει τη γνώση ξένης γλώσσας (π.δ. 347/2003). Οι υποψήφιοι που είναι κάτοχοι της σχετικής άδειας πρέπει να προσκομίσουν επικυρωμένο αντίγραφο και ακριβή μετάφραση του τίτλου σπουδών βάσει του οποίου εκδόθηκε η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας.

5. Γνώση δεύτερης ή και άλλης ξένης γλώσσας.
6. Σχετική ερευνητική ή επαγγελματική δραστηριότητα του υποψηφίου σχετική με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.,
7. Συστατικές επιστολές, ο αριθμός και το είδος των οποίων καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης.
8. Δημοσιεύσεις και συγγραφική δραστηριότητα.

Ο τρόπος αξιολόγησης (μοριοδότηση) των ανωτέρω κριτηρίων ανήκει στην αρμοδιότητα της Συνέλευσης του Τμήματος Νομικής

iv. Διαδικασία επιλογής

Η διαδικασία επιλογής έχει ως εξής:

α) Η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει αρχικά έναν πλήρη κατάλογο όσων έχουν υποβάλει αίτηση.

β) Απορρίπτει τους υποψηφίους που δεν πληρούν τα ελάχιστα τυπικά κριτήρια, όπως αυτά έχουν τεθεί από την Συνέλευση του Τμήματος Νομικής .

γ) Ιεραρχεί βαθμολογικά τους υποψηφίους και προβαίνει στην τελική επιλογή. Σε περίπτωση ισοβαθμίας στην τελευταία θέση του πίνακα επιτυχόντων υποψηφίων εισάγονται όλοι οι ισοβαθμήσαντες ως υπεράριθμοι,

στ) Καταρτίζει τον τελικό πίνακα επιλογής. Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων επικυρώνεται από την Συνέλευση του Τμήματος Νομικής .

Άρθρο 9

Διάρκεια Σπουδών

1.Χρονική διάρκεια φοίτησης

Η κανονική χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται κατ' ελάχιστο στα τρία (3) εξάμηνα. Το Π.Μ.Σ. διαρθρώνεται σε δύο (2) ακαδημαϊκά εξάμηνα μαθημάτων και σε ένα (1) εξάμηνο, στο οποίο οι φοιτητές και εκπονούν Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία τουλάχιστον 15.000 λέξεων.

Η φοίτηση στο πρόγραμμα θεωρείται ότι λήγει με την ολοκλήρωση της συγγραφής και της δημόσιας παρουσίασης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής είναι υποχρεωμένος να ολοκληρώσει τις μεταπτυχιακές του σπουδές μέσα σε διάστημα τριών ετών από την εγγραφή στο Π.Μ.Σ.

2.Αναστολή Σπουδών

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις στους μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες παρέχεται, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, προσωρινή αναστολή σπουδών, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά την διάρκεια της αναστολής, ο μεταπτυχιακός φοιτητής χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

4.Διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών

Για θέματα επανεξέτασης σε οφειλόμενα μαθήματα ή διαγραφής αποφαίνεται η Συνέλευση του Τμήματος Νομικής μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής, η οποία αποφασίζει για τους όρους της επανεξέτασης και τους λόγους διαγραφής και τους περιλαμβάνει στον οικείο Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Λόγοι διαγραφής είναι:

α) η μη επαρκής πρόοδος του μεταπτυχιακού φοιτητή (η οποία τεκμηριώνεται με μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, δηλαδή παρακολουθήσεις, εξετάσεις),

β) η πλημμελής εκπλήρωση λοιπών υποχρεώσεων που ορίζονται από τον παρόντα Κανονισμό,

γ) συμπεριφορά που προσβάλλει την ακαδημαϊκή δεοντολογία, όπως π.χ. η λογοκλοπή, και

δ) αίτηση του/της ίδιου/ας του μεταπτυχιακού/κής φοιτητή/τριας.

Άρθρο 10

Όροι φοίτησης

Αν ο μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π., τα οποία έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος Νομικής. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδάσκων.

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες εγγράφονται και συμμετέχουν στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα υπό τους προβλεπόμενους όρους και τις προϋποθέσεις.

Μετά από ανακοίνωση της Γραμματείας του Τμήματος Νομικής ορίζεται η χρονική διάρκεια των εγγραφών και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εγγραφή και αρχίζουν οι εγγραφές των εισαγομένων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών. Στην αίτησή τους οι φοιτητές δηλώνουν την ειδίκευση.

Κάθε υποψήφιος/ια, πριν εγγραφεί, πρέπει να λαμβάνει γνώση του παρόντος Κανονισμού και να αποδέχεται τους κανόνες λειτουργίας του Π.Μ.Σ. Η αποδοχή του Κανονισμού συνιστά βασική προϋπόθεση για την απόκτηση και διατήρηση της ιδιότητας του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας.

Άρθρο 11

Πρόγραμμα Σπουδών-Έλεγχος Γνώσεων

Το πρόγραμμα των μαθημάτων και κάθε ακαδημαϊκή δραστηριότητα ορίζεται και προσαρμόζεται από την Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που απαιτούνται για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) είναι ενενήντα (90). Κάθε ECTS αντιστοιχεί σε 25 ώρες φόρτου εργασίας. Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. απαιτείται η υποχρεωτική παρακολούθηση και επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα τα οποία κατανέμονται στα δύο πρώτα εξάμηνα σπουδών (Α', Β')

και η συγγραφή, η δημόσια παρουσίαση και θετική αξιολόγηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του Π.Μ.Σ. διαμορφώνεται ως εξής:

Περιγραφή - Δομή		Διδακτικές Ώρες	ECTS
A' Εξάμηνο: 3 υποχρεωτικά μαθήματα	(25 ώρες - 10 credits/μάθημα)	75	30
B' Εξάμηνο: 3 υποχρεωτικά μαθήματα	(25 ώρες - 10 credits/μάθημα)	75	30
Γ' Εξάμηνο: Διπλωματική Εργασία			30
Σύνολο			90

Τα μαθήματα ανά ειδίκευση κατανέμονται στα δύο διδακτικά εξάμηνα ως εξής:

I. Ειδίκευση: **Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ανθρωπιστικού Δικαίου**

1^ο Εξάμηνο:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Διδακτικές Ώρες	ECTS
1. Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο I	25	10
2. Διεθνής Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου I	25	10
3. Διεθνές Δίκαιο των Προσφύγων	25	10
ΣΥΝΟΛΟ	75	30

2^ο Εξάμηνο:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Διδακτικές Ώρες	ECTS
1. Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο II	25	10

2. Διεθνής Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου II	25	10
3. Διεθνής Ποινική Δικαιοσύνη	25	10
ΣΥΝΟΛΟ	75	30

3° Εξάμηνο:

Εκπόνηση και υποστήριξη Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας		30
ΣΥΝΟΛΟ		30

II. Ειδίκευση: Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, Διεθνών Συναλλαγών και Διεθνούς Διαιτησίας

1° Εξάμηνο:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Διδακτικές Ώρες	ECTS
1. Ευρωπαϊκό Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο I	25	10
2. Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών I	25	10
3. Διεθνής Εμπορική Διαιτησία	25	10
ΣΥΝΟΛΟ	75	30

2° Εξάμηνο:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Διδακτικές Ώρες	ECTS
1. Ευρωπαϊκό Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο II	25	10
2. Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών II	25	10
3. Διεθνής Επενδυτική Διαιτησία	25	10
ΣΥΝΟΛΟ	75	30

3° Εξάμηνο:

Εκπόνηση και υποστήριξη Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας		30
ΣΥΝΟΛΟ		30

III. Ειδίκευση: Ευρωπαϊκού Δικονομικού Δικαίου

1° Εξάμηνο:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Διδακτικές Ώρες	ECTS
1. Έννομη τάξη και οργάνωση του δικαστικού συστήματος της ΕΕ	25	10
2. Ευρωπαϊκό Δικονομικό Δίκαιο Ι	25	10
3. Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο και διοικητικές διαδικασίες εφαρμογής	25	10
ΣΥΝΟΛΟ	75	30

2° Εξάμηνο:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Διδακτικές Ώρες	ECTS
1. Ευρωπαϊκό Δικονομικό Δίκαιο ΙΙ	25	10
2. Η αμοιβαία αναγνώριση δικαστικών αποφάσεων και διαταγών στην ΕΕ	25	10
3. Εικονική Δίκη (Moot Court)	25	10
ΣΥΝΟΛΟ	75	30

3° Εξάμηνο:

Εκπόνηση και υποστήριξη Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας		30
ΣΥΝΟΛΟ		30

Αναλυτικά το περιεχόμενο των παραπάνω μαθημάτων καθορίζεται ως εξής:

I. Ειδίκευση: Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ανθρωπιστικού Δικαίου**1ο ΕΞΑΜΗΝΟ****1. ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ Ι**

Το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο έχει ως αντικείμενο το δικαιοκώπλο πλαίσιο που ρυθμίζει τη διεξαγωγή των εχθροπραξιών και τη μεταχείριση προσώπων στη διάρκεια μιας διεθνούς ή εσωτερικής (εμφύλιας) ένοπλης σύρραξης. Στο

Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο I αντικείμενο της διδασκαλίας είναι: (1) Οι Πηγές, το Πεδίο Εφαρμογής και η Εξέλιξη του Ανθρωπιστικού Δικαίου. (2) Η Διάκριση και Σχέση του Ανθρωπιστικού Δικαίου με το Δίκαιο Χρήσης Βίας μεταξύ Κρατών και το Δίκαιο Προστασίας Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. (3) Η Έννοια του Μαχητή. (4) Η Προστασία Προσώπων στη Διάρκεια μιας Ένοπλης Σύρραξης (Τραυματίες, Ναυαγοί και Ασθενείς. Αιχμάλωτοι Πολέμου. Άμαχοι). (5) Οι Μη-Διεθνείς (Εσωτερικές ή Εμφύλιες) Ένοπλες Συρράξεις.

2. ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ I

Αντικείμενο του μαθήματος είναι: (1) Εφαρμογή των δικαιωμάτων του ανθρώπου σε εθνικό επίπεδο (: Ενσωμάτωση των κανόνων στην εσωτερική έννομη τάξη, Υποχρέωση κρατικής έρευνας, Υποχρέωση επανόρθωσης, Υποχρέωση πρόληψης), (2) Εφαρμογή των δικαιωμάτων του ανθρώπου σε διεθνές επίπεδο (: Αποκεντρωμένη εφαρμογή των κανόνων προστασίας, Κεντρικά συντονισμένη εφαρμογή των κανόνων προστασίας, Είδη διεθνών οργάνων προστασίας, Είδη διεθνών διαδικασιών προστασίας, Οι διαδικασίες του Χάρτη του ΟΗΕ) και (3) Η ειδική προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3. ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι: (1) Η Σύμβαση της Γενεύης, (2) Η προστασία των προσφύγων από τους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς και (3) Η εθνική προστασία των προσφύγων.

2ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ II

Αντικείμενο του μαθήματος είναι: (1) Τα Μέσα Διεξαγωγής Στρατιωτικών Επιχειρήσεων (Όπλα) και Στρατιωτικοί Στόχοι. (2) Οι Μέθοδοι Διεξαγωγής Στρατιωτικών Επιχειρήσεων. (3) Στρατιωτικές Επιχειρήσεις στη Θάλασσα. (4) Στρατιωτικές Επιχειρήσεις στον Αέρα. (4) Πολεμική Κατοχή. (5) Ουδετερότητα. (6) Συμμόρφωση με το Ανθρωπιστικό Δίκαιο.

2. ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ II

Αντικείμενο του μαθήματος είναι: (1) Τα περιφερειακά συστήματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, (2) Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και (3) Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης.

3. ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι το Ποινικό Διεθνές Δίκαιο (International Criminal Law) και πιο συγκεκριμένα: (1) Η Θεσμική Διάσταση και Εξέλιξη του Ποινικού Διεθνούς Δικαίου μέσω της ίδρυσης και λειτουργίας Διεθνών Ποινικών Δικαστηρίων (Δικαστήρια Νυρεμβέργης και Τόκιο, ad hoc Διεθνή Ποινικά Δικαστήρια, το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο). (2) Η Ποινική Υπόσταση των Διεθνών Εγκλημάτων (Γενοκτονία, Εγκλήματα κατά της Ανθρωπότητας, Εγκλήματα Πολέμου, Επίθεση). (3) Αρχές της Ατομικής Ποινικής Ευθύνης στο Διεθνές Δίκαιο, Λόγοι που αποκλείουν την Ποινική Ευθύνη και Δικονομικά Ζητήματα.

II. Ειδίκευση: Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, Διεθνών Συναλλαγών και Διεθνούς Διαιτησίας

1ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΙΔ.Δ.Δ. Ι

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος εξετάζεται η εξελικτική πορεία του ευρωπαϊκού ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, με την αρμοδιότητα της Ένωσης να νομοθετεί κανόνες σύνδεσης, καθώς και ορισμένα θεμελιώδη ζητήματα της γενικής θεωρίας του συγκεκριμένου κλάδου, όπως ο νομικός χαρακτηρισμός, το προδικαστικό ζήτημα κ.ά.

2. ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ Ι

Στο πλαίσιο αυτού του μαθήματος επιχειρείται μια εισαγωγή στο πεδίο των διεθνών συναλλαγών, με ιδιαίτερη έμφαση στην εξέλιξη του κλάδου, τα χαρακτηριστικά του, την θεσμική συγκρότηση του διεθνούς εμπορίου και τις πηγές του δικαίου των διεθνών συναλλαγών. Εξετάζονται ακόμη τα υποκείμενα

της διεθνούς συναλλαγής, όπως τα διάφορα νομικά πρόσωπα αλλά και το κράτος.

3. ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξέταση της διεθνούς διαιτησίας που σχετίζεται με την επίλυση εμπορικών διαφορών. Γίνεται αναφορά εισαγωγικά στο θεσμό της διαιτησίας, τη διάκριση μεταξύ εσωτερικής και διεθνούς διαιτησίας, αλλά και μεταξύ του θεσμού της διαιτησίας και άλλων μορφών εναλλακτικής επίλυσης διαφορών. Εξετάζεται η οργάνωση της διεθνούς εμπορικής διαιτησίας, τόσο σε σχέση με τις μορφές που αυτή εμφανίζεται (ad hoc και θεσμική), όσο και σε επίπεδο ρυθμίσεώς της (εθνικά δίκαια, διεθνείς συμβάσεις και πρότυποι νόμοι, ιδιωτικοί κανονισμοί). Αναλύεται το κρίσιμο ζήτημα της συμφωνίας διαιτησίας με έμφαση στην αυτοτέλειά της και το πρόβλημα της διαιτητευσιμότητας. Ειδική αναφορά γίνεται στο ζήτημα της δικαιοδοσίας των διαιτητών και της λεγόμενης Kompetenz-Kompetenz. Εξετάζονται τα ειδικά θέματα των πολυμερών διαιτησιών και λήψης ασφαλιστικών μέτρων από τους διαιτητές. Γίνεται αναλυτική έκθεση των πτυχών της διαιτητικής διαδικασίας ιδιαίτερα από τη σκοπιά της διεθνούς διαιτητικής πρακτικής. Παρουσιάζεται ο τρόπος λήψης και σχεδίασης της διαιτητικής απόφασης και το πρόβλημα του εφαρμοστέου επί της ουσίας δικαίου (διεθνικό δίκαιο, μέθοδοι ιδ.δ.δ.). Σημαντικό ζήτημα αποτελεί η προσβολή της διαιτητικής αποφάσεως, τόσο σε εθνικό επίπεδο (με την αγωγή ακύρωσης), όσο και σε διεθνές επίπεδο (με την αναγνώριση και εκτέλεση, ιδίως υπό τη Σύμβαση της Νέας Υόρκης).

2ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΙΔ.Δ.Δ. II

Αντικείμενο του συγκεκριμένου μαθήματος αποτελεί ειδικότερα η σε βάθος εξέταση και ανάλυση των ευρωπαϊκών κανονισμών που αφορούν το εφαρμοστέο δίκαιο όπως ο Κανονισμός για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη I), ο Κανονισμός για το εφαρμοστέο δίκαιο στις αδικοπρακτικές ενοχές (Ρώμη II) κ.ά.

2. ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ II

Το συγκεκριμένο μάθημα εστιάζει σε συγκεκριμένα αντικείμενα του χώρου των διεθνών συναλλαγών, όπως για παράδειγμα τις διεθνείς χρηματοπιστωτικές συναλλαγές, το ηλεκτρονικό εμπόριο, τις διεθνείς μεταφορές κ.ά.

3. ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξέταση της διεθνούς διαιτησίας που σχετίζεται με την επίλυση επενδυτικών διαφορών. Από τη φύση τους, αλλά και από την αξία τους, οι επενδυτικές διάφορες προϋποθέτουν τη συμμετοχή κρατών και την υλοποίηση επενδύσεων. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται καταρχάς τα προβλήματα που συνδέονται με τη συμμετοχή κρατών ή κρατικών οντοτήτων σε διεθνείς διαιτησίες (και ιδίως στα ζητήματα συναίνεσης και κρατικής ασυλίας) και το ειδικό καθεστώς που διέπει τις επενδυτικές διαιτησίες. Ειδική αναφορά γίνεται στο πλαίσιο της διαιτησίας του ICSID, κυρίως στους βασικούς κανόνες διαιτησίας (προσφυγή, πεδίο εφαρμογής, δικαιοδοσία, διαιτητική διαδικασία, απόφαση, ακυρωτική διαδικασία και εκτέλεση), αλλά και τους συμπληρωματικούς κανόνες διαιτησίας. Επίσης, εξετάζονται οι διμερείς επενδυτικές συμβάσεων (BITs), με ιδιαίτερη έμφαση στο ζήτημα της θεμελιώδους έννοιας της επένδυσης. Ειδική μνεία γίνεται στα ειδικά χαρακτηριστικά που παρουσιάζει το εφαρμοστέο ουσιαστικό δίκαιο. Αναλύεται επίσης το παράδειγμα της ενεργειακής διαιτησίας, που αποτελεί τη συχνότερη μορφή επενδυτικής διαιτησίας, με αναφορά στις ενεργειακές διαφορές (πετρέλαιο, φυσικό αέριο, ηλεκτρισμός, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας) και τα ειδικότερα προβλήματα που συναντώνται με αυτές, αλλά και το ισχύον διεθνές συμβατικό πλαίσιο με έμφαση στην Energy Charter Treaty.

III. Ειδίκευση: Ευρωπαϊκού Δικονομικού Δικαίου

1ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΕ

Η επιλογή της «*δια του δικαίου ολοκλήρωσης*», ως κυρίαρχης μεθόδου επίτευξης των στόχων των Κοινοτήτων και της Ένωσης , οδήγησε στην δημιουργία μιας αυτόνομης τάξης, που διακρίνεται για την αυτονομία των θεσμών της και την αμεσότητα του δικαίου της. Από την άλλη πλευρά η εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης γεννά ποικίλες νομικές διαφορές που απαιτούν δικαστική επίλυση. Στο πλαίσιο αυτό αντικείμενα του μαθήματος είναι: η ένωσιακή έννομη τάξη (πηγές του ενωσιακού δικαίου και σχέσεις με τα δίκαια των Κρατών-μελών, η αξιακή ταυτότητα της Ένωσης, η συγκρότηση του δικαστικού συστήματος της Ένωσης και η σχέση του με τα εθνικά δικαιοδοτικά συστήματα, ο ρόλος των εθνικών δικαστηρίων, η αρχή της δικονομικής αυτονομίας των Κρατών μελών και οι περιορισμοί της (αρχές ισοδυναμίας και αποτελεσματικότητας), οι ερμηνευτικές μέθοδοι που χρησιμοποιεί το Δικαστήριο της Ένωσης, που καλείται να «*εξασφαλίσει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών*».

2. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ I

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει ένα ιδιαίτερα ανεπτυγμένο σύστημα δικαστικής προστασίας, στο επίκεντρο του οποίου βρίσκεται η τήρηση της αρχής του Κράτους δικαίου. Το σύστημα αυτό εγγυάται στα φυσικά και νομικά πρόσωπα κατατείνει στην εμπέδωση στην ενωσιακή έννομη τάξη της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Στόχος του μαθήματος είναι να παράσχει μια ανάλυση του συστήματος δικαστικής προστασίας και της διαδικασίας που ακολουθείται ενώπιον των Δικαστηρίων της Ένωσης. Εξετάζονται τόσο η εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου (προσφυγή επί παραβάσει), όσο και η διαδικασία της προδικαστικής παραπομπής για την ερμηνεία του ενωσιακού δικαίου. Τέλος, αναλύονται οι δικονομικές δυνατότητες για αντιμετώπιση παρανόμων πράξεων και παραλείψεων εκ μέρους της ενωσιακής διοίκησης (προσφυγή ακυρώσεως, προσφυγή κατά παραλείψεως, ένσταση παρανομίας, προδικαστική παραπομπή για το κύρος πράξεων του ενωσιακού δικαίου, αγωγή αποζημίωσης, Γνωμοδότηση του Δικαστηρίου για τη συμβατότητα με τις Συνθήκες μιας διεθνούς συμφωνίας που πρόκειται να συναφθεί από την Ε.Ε.).

3. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η διδασκαλία του συγκεκριμένου μαθήματος έχει στόχο να παρουσιάσει στους φοιτητές το διαδικαστικό πλαίσιο εφαρμογής των ενωσιακών κανόνων ανταγωνισμού. Το μάθημα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς σε μεγάλο βαθμό η εφαρμογή ενωσιακών κανόνων ανταγωνισμού έχει ανατεθεί σε εθνικές επιτροπές ανταγωνισμού και εθνικά δικαστήρια, είναι επομένως απαραίτητο να διευκρινιστεί στους φοιτητές η διάκριση των αρμοδιοτήτων και εξουσιών που διαθέτουν σε αυτό τον τομέα τόσο οι ενωσιακές όσο και οι εθνικές αρχές. Σε ένα πρώτο μέρος θα παρουσιαστούν οι διαδικασίες εφαρμογής των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ που απαγορεύουν τις αντανταγωνιστικές συμπράξεις και τις καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσεις. Θα γίνει μία συνοπτική παρουσίαση του περιεχομένου των άρθρων και στη συνέχεια ανάλυση του Κανονισμού 1/2003: κίνηση διαδικασίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εξουσίες έρευνας, επιβολή προστίμων και χρηματικών ποινών, προγράμματα επιείκειας και απαλλαγές. Αρμοδιότητες εθνικών αρχών και οργάνωση συνεργασίας των μελών του ενιαίου Δικτύου. Αρμοδιότητα εθνικών δικαστηρίων. Ανάλυση της οδηγίας 2014/104/ΕΕ για τις αγωγές αποζημίωσης. Έλεγχος των αποφάσεων της Επιτροπής από το ΔΕΕ. Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά την εφαρμογή των 101 και 102 ΣΛΕΕ. Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί η διαδικασία ελέγχου των συγκεντρώσεων επιχειρήσεων ενωσιακής διάστασης ενώπιον της Επιτροπής και ανάλυση του Κανονισμού 139/2004. Προϋποθέσεις παραπομπής συγκεντρώσεων ενωσιακής διάστασης σε εθνικές αρχές και το αντίστροφο. Έλεγχος των αποφάσεων από ΔΕΕ. Τέλος θα παρουσιαστούν οι διαδικασίες ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με τα άρθρα 107-109 ΣΛΕΕ. Εξουσίες της Επιτροπής. Κανονισμοί απαλλαγής. Διαδικασίες ανάκτησης παράνομων ενισχύσεων. Δικαστικός έλεγχος αποφάσεων της Επιτροπής.

2ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ II

Σκοπός του μαθήματος είναι η εμβάθυνση σε ειδικότερα ζητήματα ευρωπαϊκού οικονομικού δικαίου. Όσον αφορά τους ειδικούς τύπους διαδικασίας έμφαση

δίδεται σε ζητήματα όπως η αναστολή εκτέλεσης και τα άλλα προσωρινά μέτρα, η συντηρητική κατάσχεση, η προσφυγή πλήρους δικαιοδοσίας, η αίτηση αναιρέσεως, η επανεξέταση, η διαδικασία επί των υπαλληλικών υποθέσεων, η δικαιοδοσία των δικαστηρίων της Ε.Ε. δυνάμει ρήτρας διαιτησίας που περιέχεται σε σύμβαση και επί διαφορών σχετικών με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου σχετικά με συμβάσεις που συνάπτουν τα Κράτη – μέλη και στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης. Τέλος, όσον αφορά τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου παρουσιάζεται ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η διαδικασία στην περίπτωση υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων και ευθειών προσφυγών και, τέλος, η διαδικασία αίτησης αναθεώρησης κατά των αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου.

2. Η ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ

Το μάθημα εξετάζει την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης στην έννομη τάξη της Ε.Ε., υιοθετώντας μια διατομεακή προσέγγιση. Η πορεία που ακολουθείται είναι ότι, αρχικά, εξετάζεται ο τρόπος κατά τον οποίο η αρχή λειτουργεί στη Ενιαία Εσωτερική Αγορά. Στη συνέχεια, εξετάζεται η λειτουργία της αρχής στη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις αντιστοίχως. Μέσω της παραπάνω διαδρομής δίνεται απάντηση σε μια σειρά ερωτημάτων:

Ποιο είναι το αντικείμενο της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης; Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά; Ποιοι είναι οι βασικοί φορείς που εμπλέκονται; Πώς λειτουργεί ο μηχανισμός αμοιβαίας αναγνώρισης (με έμφαση στα υφιστάμενα όρια της αμοιβαίας αναγνώρισης); Πώς σχετίζεται η αμοιβαία αναγνώριση με την εναρμόνιση και την αμοιβαία εμπιστοσύνη; Πώς ρυθμίζεται το ζήτημα της ισοδυναμίας και της κατανομής της αρμοδιότητας μεταξύ του κράτους προέλευσης και του κράτους εκτέλεσης; Αποτελεί, τελικά, μια εφικτή και επιθυμητή αρχή;

Η απάντηση στα παραπάνω ερωτήματα δίνεται τόσο μέσω διεξοδικής ανάλυσης των σχετικών διατάξεων της Συνθήκης και της ενωσιακής νομοθεσίας, όσο και μέσω εξέτασης και αποτίμησης των σχετικών αποφάσεων του Δικαστηρίου.

3. ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΔΙΚΗ (MOOT COURT)

Η εικονική δίκη (moot court) αποτελεί προσομοίωση μιας δίκης ενώπιον του Δικαστηρίου της Ένωσης, η οποία διεξάγεται κατά τον Κανονισμό διαδικασίας του Δικαστηρίου.

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών σε ένα διαγωνισμό ενωσιακού δικαίου, με στόχο την εμπάθυνση στο ενωσιακό θεσμικό και ουσιαστικό δίκαιο. Ιδιαίτερη εμπάθυνση γίνεται στο δικονομικό δίκαιο που διέπει τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου της Ένωσης, το ουσιαστικό ενωσιακό δίκαιο, καθώς και την κατάρτιση πειστικής νομικής επιχειρηματολογίας και την προφορική παρουσίασή της. Το μάθημα αποτελείται τόσο από ομαδική εργασία όσο και από ατομική υπό την καθοδήγηση του διδάσκοντος.

Τα μαθήματα ξεκινούν την η 1^η Οκτωβρίου και λήγουν την 30^η Ιουνίου. Στην αρχή κάθε εξαμήνου καταρτίζεται το ωρολόγιο πρόγραμμα του εξαμήνου.

Κάθε μάθημα διδάσκεται από έναν ή περισσότερους διδάσκοντες. Σε κάθε μάθημα ορίζεται από τη Συνέλευση ένας/μία διδάσκων/ουσα ως υπεύθυνος/η / συντονιστής/τρια του μαθήματος.

Η αξιολόγηση των μαθημάτων γίνεται με γραπτή ή προφορική εξέταση, εργασία, παρουσίαση, αναφορά (report) ή συνδυασμό των παραπάνω. Η ακριβής μορφή της αξιολόγησης καθορίζεται από τον/την διδάσκοντα/ουσα ή τους/τις διδάσκοντες/ουσες σε σχέση και με τη φύση του κάθε μαθήματος.

Οι όροι αξιολόγησης σε κάθε μάθημα γνωστοποιούνται κατά την έναρξη της διδασκαλίας του μαθήματος από το μέλος ΔΕΠ - υπευθύνου/συντονιστή του μαθήματος.

Για τα μαθήματα στα οποία η αξιολόγηση γίνεται με ασκήσεις ή/και τελική γραπτή εξέταση ισχύουν τα παρακάτω:

- 1) Τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου εξετάζονται τον Φεβρουάριο (1^η εξεταστική) και τον Σεπτέμβριο (2^η εξεταστική).
- 2) Τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου εξετάζονται τον Ιούνιο (1^η εξεταστική) και τον Σεπτέμβριο (2^η εξεταστική).

Μετά το πέρας της εξεταστικής οι ασκήσεις, τα γραπτά δοκίμια και κάθε άλλο τεκμήριο εξέτασης παραδίδονται από τον διδάσκοντα για φύλαξη στη Γραμματεία του τμήματος Νομικής του ΔΠΘ.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική και διαπιστώνεται με ευθύνη του διδάσκοντος. Επιτρέπονται μέχρι δύο (2) απουσίες (μία δικαιολογημένη και μία αδικαιολόγητη) σε κάθε μάθημα. Στην περίπτωση που ο αριθμός απουσιών είναι μεγαλύτερος των δύο (2) και οι λόγοι απουσίας είναι σοβαροί (εξαιρουμένων των επαγγελματικών υποχρεώσεων), τότε μετά από αίτηση του/της ενδιαφερόμενου/ης μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας η περίπτωση εξετάζεται από την Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ., η οποία εγκρίνει ή όχι το αίτημα και εισηγείται στην Συνέλευση για την τελική έγκριση.

Σε περίπτωση που ο αριθμός των παρουσιών αυτών δεν επιτευχθεί, ο/η φοιτητής/τρια θεωρείται αποτυχών στο μάθημα αυτό.

Ο έλεγχος στα επιμέρους μαθήματα γίνεται με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, εκπόνηση εργασιών ή συνδυασμό των ανωτέρω.

Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ορίζεται από το μηδέν (0) ως το δέκα (10):

Άριστα από οκτώ και πενήντα (8,50) μέχρι δέκα (10),

Λίαν καλώς από έξι και πενήντα (6,50) ως και οκτώ και σαράντα εννέα (8,49), Καλώς από πέντε (5) ως και έξι και σαράντα εννέα (6,49).

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των μαθημάτων κοινοποιούνται με ευθύνη του/της υπεύθυνου/ης συντονιστή/τριας του μαθήματος στους/στις μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες είκοσι (20) ημέρες μετά την ημερομηνία εξέτασης ή στην περίπτωση που η αξιολόγηση γίνεται βάσει εργασιών, είκοσι (20) ημέρες μετά την ημερομηνία παράδοσης των εργασιών.

Δεν επιτρέπεται η επαναληπτική εξέταση προκειμένου ο φοιτητής να βελτιώσει τη βαθμολογία του.

Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ. καθορίζεται από τους βαθμούς των μαθημάτων του Προγράμματος και τον βαθμό της μεταπτυχιακής εργασίας με τρόπο που καθορίζεται στον οικείο Κανονισμό Λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ. με ευθύνη της Γραμματείας καταχωρείται στον ατομικό φάκελο του/της φοιτητή/τριας.

Άρθρο 12

Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας

Ο/Η μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια υποχρεούται ατομικά να εκπονήσει και να υποστηρίξει με επιτυχία, δημόσια, μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία τουλάχιστον 15.000 λέξεις στο Γ' εξάμηνο σπουδών. Το θέμα της εντάσσεται στο αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και ειδικότερα της ειδίκευσης, που έχει επιλέξει ο/η μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια και αξιοποιεί τις γνώσεις που αποκτήθηκαν στα μαθήματα του Π.Μ.Σ. και σε συγκεκριμένες εφαρμογές.

Σχετικά με την ανάληψη, εκπόνηση και υποστήριξη της Διπλωματικής Εργασίας ορίζονται τα εξής:

1. Αίτηση - Υποβολή θέματος

Ο/Η μεταπτυχιακός /ή φοιτητής/τρια έχει δικαίωμα επιλογής θέματος Δ.Ε. καταθέτοντας σχετική αίτηση εφόσον έχει ολοκληρώσει με επιτυχία όλα τα μαθήματα των δυο (2) πρώτων εξαμήνων και έως τις 20 Απριλίου. Με την αίτησή του επιλέγει ένα από τα προτεινόμενα θέματα στο κατάλογο προτεινόμενων Διπλωματικών Εργασιών, που καταρτίζεται με ευθύνη του Διευθυντή Π.Μ.Σ., που συγκεντρώνει τα προτεινόμενα θέματα από τους διδάσκοντες.

Οι μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες οι οποίοι/ες δεν καταθέτουν την αίτηση εντός των χρονικών ορίων που ορίζονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό, μεταθέτουν, με δική τους ευθύνη, κατά ένα τουλάχιστον εξάμηνο την έναρξη εκπόνησης της Δ.Ε.

2. Επίβλεψη Διπλωματικής Εργασίας

Η Συντονιστική Επιτροπή ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την Τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα.

3. Παρουσίαση και ολοκλήρωσης της Διπλωματικής Εργασίας

Για να εγκριθεί η εργασία ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής.

Τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

Έτσι μετά την εκπόνηση της Δ.Ε. ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια υποβάλλει στον επιβλέποντα και στα άλλα δύο μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής αντίγραφο της τελικής Διπλωματικής Εργασίας. Εφόσον υπάρχει θετική κρίση από την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή, ορίζεται η ημερομηνία της προφορικής εξέτασης - παρουσίασης στο χρονικό διάστημα της ανωτέρω παραγράφου.

Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία υποστηρίζεται ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής σε ημερομηνία και τόπο που ορίζεται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

Η αξιολόγηση της Διπλωματικής Εργασίας βασίζεται σε ένα σύνολο κανόνων ποιότητας, που περιλαμβάνουν την τυχόν πρωτότυπη ή καινοτόμο συνεισφορά της, την τυχόν ύπαρξη δημοσιεύσεων σε έγκυρα διεθνή περιοδικά ή συνέδρια καθώς και τον χαρακτήρα της εργασίας: Θεωρητικός, Εργαστηριακός, Υπολογιστικός ή βιβλιογραφικός.

Κατά την παρουσίαση - υποστήριξη της ΜΔΕ, η Εξεταστική Επιτροπή συντάσσει και υπογράφει Πρακτικό Δημόσιας Παρουσίασης της ΜΔΕ στο οποίο αναγράφονται τυχόν παρατηρήσεις ή σχόλια καθώς και ο τελικός βαθμός.

Στην περίπτωση αρνητικής κρίσης υπάρχει η δυνατότητα επανυποβολής της μετά από δύο μήνες, αφού βελτιώσει την εργασία ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της Ε.Ε.

Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης μετά και τη 2η υποβολή, ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια αποκλείεται από τη χορήγηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Πλήρες αντίγραφο της Διπλωματικής Εργασίας (μαζί με τυχόν διορθώσεις ή συμπληρώσεις) υποβάλλεται, μετά την αποδοχή της, στη βιβλιοθήκη του Δ.Π.Θ. και σε ηλεκτρονική μορφή στο ηλεκτρονικό αρχείο που διατηρείται στα συνεργαζόμενα Τμήματα. Οι Διπλωματικές εργασίες αποτελούν ιδιοκτησία του Π.Μ.Σ., το οποίο διατηρεί το δικαίωμα της χρήσης και αναπαραγωγής τους για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις απώλειας, αντικειμενικής αδυναμίας άσκησης καθηκόντων επίβλεψης ή σπουδαίου λόγου, είναι δυνατή η

αντικατάσταση του/της επιβλέποντα/ουσας ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από απόφαση της Συνέλευσης.

Άρθρο 13

Δικαιώματα και παροχές

Οι μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους/τις φοιτητές/τριες του πρώτου κύκλου σπουδών πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

Άρθρο 14

Υποχρεώσεις μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες έχουν τις κάτωθι υποχρεώσεις:

- Να παρακολουθούν ανελλιπώς τα μαθήματα του ισχύοντος προγράμματος σπουδών και να υπογράφουν τα βιβλία παρουσίας.
- Να υποβάλουν τις απαιτούμενες εργασίες μέσα στις καθορισμένες προθεσμίες.
- Να προσέρχονται στις προβλεπόμενες εξετάσεις.
- Να υποβάλουν στη Γραμματεία, πριν την αξιολόγηση της διπλωματικής τους εργασίας, υπεύθυνη δήλωση ότι η διπλωματική εργασία αυτή δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής ούτε στο σύνολο ούτε σε επιμέρους τμήματα αυτής.
- Να καταβάλουν τα τέλη φοίτησης, όπως ορίζεται στον παρόντα κανονισμό
- Να σέβονται και να τηρούν τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, τις αποφάσεις των οργάνων του Π.Μ.Σ., καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

Άρθρο 15

Τέλη φοίτησης

Οι μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες υποχρεούνται στην καταβολή τελών φοίτησης.

Το ύψος των προβλεπόμενων τελών φοίτησης για το σύνολο του προγράμματος καθορίζεται στο ποσό των επτακοσίων (700) ευρώ.

Τα τέλη καταβάλλονται κατά την έγγραφη των φοιτητών στο Πρόγραμμα.

Η καταβολή των διδάκτρων γίνεται στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Δ.Π.Θ. ο οποίος είναι αρμόδιος για τη διαχείρισή τους.

Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, όπου αυτά προβλέπονται, οι φοιτητές/τριες Π.Μ.Σ. των οποίων το εισόδημα (ατομικό ή οικογενειακό) δεν υπερβαίνει το μεν ατομικό το εκατό τοις εκατό (100%), το δε οικογενειακό το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα κάθε φορά δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/ες φοιτητές/τριες δεν θα πρέπει να ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριών που εισάγονται στο Π.Μ.Σ.

Αν οι δικαιούχοι υπερβαίνουν το ανωτέρω ποσοστό, επιλέγονται με σειρά κατάταξης ξεκινώντας από αυτούς/ές που έχουν το μικρότερο εισόδημα.

Για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου λαμβάνονται υπόψη από την Επιτροπή που συγκροτείται, τα εισοδήματα του τελευταίου φορολογικού έτους, για το οποίο κατά το χρόνο της επιλογής στο Π.Μ.Σ. έχει ολοκληρωθεί η εκκαθάριση φόρου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.

Η αίτηση απαλλαγής τελών φοίτησης υποβάλλεται από τον/την ενδιαφερόμενο/η στο Τμήμα ύστερα από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/ας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Π.Μ.Σ..

Όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, δεν δικαιούνται απαλλαγής.

Άρθρο 16

Υποτροφίες

Χορηγούνται υποτροφίες σε μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες, σύμφωνα με απόφαση της Συνέλευσης. Οι υποτροφίες χορηγούνται αποκλειστικά με βάση την επίδοση των φοιτητών/τριών κατά την ολοκλήρωση των σπουδών τους και κατανέμονται ισομερώς στις τρεις ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ.

Το ύψος των υποτροφιών, τα δικαιολογητικά και η διαδικασία χορήγησης υποτροφιών και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των υποτρόφων καθορίζονται από τη Συνέλευση.

Άρθρο 17

Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Ο τίτλος του Δ.Μ.Σ. είναι δημόσιο έγγραφο. Ο τύπος του ορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου και υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Κοσμήτορα της Νομικής Σχολής και τον Γραμματέα του Τμήματος Νομικής ή τον νόμιμο αναπληρωτή του. Στον/Στην απόφοιτο/η του Π.Μ.Σ. μπορεί να χορηγείται, πριν από την απονομή, βεβαίωση ότι έχει περατώσει επιτυχώς την παρακολούθηση του Προγράμματος.

Στο Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών επισυνάπτεται Παράρτημα Διπλώματος σε σχέση με το οποίο ισχύουν οι ρυθμίσεις του άρθρου 15 του ν. 3374/2005 και της Υ.Α. Φ5/89656/ΒΕ/13-8-2007 (Β'1466) και το οποίο αποτελεί ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με την φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα.

Άρθρο 18

Διδακτικό Προσωπικό

Τη διδασκαλία των μαθημάτων στο Π.Μ.Σ. αναλαμβάνουν:

α) Μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Νομικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

β) Ομότιμοι Καθηγητές και Αφυπηρετήσαντα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Νομικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

β) Μέλη της κατηγορίας Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος Νομικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, εκτός αν το αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας, για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

γ) Διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/80 του Τμήματος Νομικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

Στις παρ. 3 και 4 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017 καθορίζονται οι προϋποθέσεις αμοιβής των μελών ΔΕΠ. Συγκεκριμένα αναφέρονται τα εξής:

«3. Προϋπόθεση για την αμοιβή μέλους Δ.Ε.Π. για τη συμμετοχή του σε Π.Μ.Σ., με τη μορφή μαθήματος, σεμιναρίου ή εργαστηρίου, αποτελεί η διδασκαλία χωρίς αμοιβή, επιπλέον των νομίμων υποχρεώσεων του, ενός μαθήματος, σεμιναρίου ή εργαστηρίου, αντίστοιχα, σε τουλάχιστον ένα Π.Μ.Σ. του Τμήματός του ή άλλου Τμήματος του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι., εφόσον στο Τμήμα του δεν λειτουργεί Π.Μ.Σ.. Η αμειβόμενη και η χωρίς αμοιβή διδασκαλία είναι ίσης διάρκειας και παρέχονται μέσα στο ίδιο ή άλλο ακαδημαϊκό εξάμηνο, σε κάθε, όμως, περίπτωση μέσα στο ίδιο ακαδημαϊκό έτος. Οι παραπάνω προϋποθέσεις δεν ισχύουν για όσα μέλη Δ.Ε.Π. έχουν νόμιμες υποχρεώσεις δέκα (10) τουλάχιστον ωρών εβδομαδιαίας διδακτικής απασχόλησης.

Με αιτιολογημένη απόφασή της Συνέλευσης του Τμήματος Νομικής, σε περίπτωση που δεν επαρκεί το διδακτικό προσωπικό των κατηγοριών που αναφέρονται παραπάνω, μπορεί να αποφασίσει:

- την ανάθεση διδακτικού έργου σε μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου Α.Ε.Ι. ή
- την πρόσκληση μελών ΔΕΠ άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητών από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών ή
- νέες προσλήψεις/συμβάσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 36 του ν. 4485/2017.

Επιπλέον η Συνέλευση με απόφασή της, έχοντας υπόψη την εισήγηση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., μπορεί να καλέσει, ως επισκέπτες, καταξιωμένους/ες επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή/τριας ή ερευνητή/τριας σε ερευνητικό κέντρο, ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. από την

ημεδαπή ή την αλλοδαπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017.

Φροντιστηριακές ασκήσεις στο πλαίσιο μαθημάτων του Π.Μ.Σ. μπορούν να ανατίθενται, εκτός των ανωτέρω, και σε μέλη του διδακτικού προσωπικού καθώς και σε υποψήφιους/ες διδάκτορες του Τμήματος Νομικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης ή άλλων συναφών Τμημάτων του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης ή άλλου Α.Ε.Ι.

Η Συνέλευση ή/και η Διεύθυνση του Π.Μ.Σ. δεν είναι υποχρεωμένες να αναθέτουν διδασκαλία σε όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, ούτε τα μέλη Δ.Ε.Π. είναι υποχρεωμένα να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στα Π.Μ.Σ, αν καλύπτουν τις υπό του νόμου προβλεπόμενες υποχρεώσεις τους στα προπτυχιακά προγράμματα του Ιδρύματος.

Σε κάθε περίπτωση η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του Π.Μ.Σ. αποφασίζεται από τη Συνέλευση, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε.

Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επίβλεψη της διπλωματικής εργασίας, η επικοινωνία με τους/τις μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες.

Άρθρο 19

Διοικητική Υποστήριξη

1. Διεύθυνση Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών – Υποχρεώσεις Διευθυντή/ιας

α) Δημιουργείται θέση Διευθυντή/ιας για το Π.Μ.Σ. στο Τμήμα Νομικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, το οποίο έχει την ευθύνη οργάνωσης και λειτουργίας του.

β) Ο/Η Διευθυντής/ια του Π.Μ.Σ. είναι μέλος της Σ.Ε. και ορίζεται μαζί με τον Αναπληρωτή του/της, με απόφαση της Συνέλευσης για διετή θητεία.

γ) Ο/Η Διευθυντής/ια προεδρεύει της Σ.Ε., είναι μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, είναι του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. Ο

αναπληρωτής διευθυντής είναι μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, είναι του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ

δ) Τα καθήκοντά του Διευθυντή ορίζονται στο νόμο και στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών. Ο/Η Διευθυντής/ια του Π.Μ.Σ. εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο/Η Διευθυντής/ια δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του/της έργο ως Διευθυντής.

ε) Ο/Η Διευθυντής/ια του Π.Μ.Σ επιπλέον είναι αρμόδιος/α μετά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε. για τη σύνταξη του απολογισμού του Προγράμματος του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ.. Ο απολογισμός κατατίθεται στο Τμήμα Νομικής, στο οποίο ανήκει το Π.Μ.Σ.

Για την κατάρτιση και υλοποίηση του απολογισμού ο/η Διευθυντής/ια επικουρείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

στ) Ο/Η Διευθυντής/ια του Π.Μ.Σ., ως Επιστημονικά υπεύθυνος, εκδίδει και υπογράφει τις εντολές πληρωμής των σχετικών δαπανών και συνυπογράφει τις συμβάσεις ανάθεσης έργου, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό. Επιπλέον, ο/η Επιστημονικά Υπεύθυνος/η ευθύνεται για την ορθή υλοποίηση και πιστοποίηση του φυσικού αντικείμενου του ΠΜΣ και τη σκοπιμότητα των δαπανών που συνδέονται με την εκτέλεσή του και παρακολουθεί το οικονομικό αντικείμενό του.

ζ) Ο/Η Διευθυντής/ια του Π.Μ.Σ θα πρέπει να είναι διαθέσιμος/η για ενημέρωση, αν ζητηθεί, της Συνέλευσης του Τμήματος για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του. Ο/Η Διευθυντής/ια του Π.Μ.Σ. εισηγείται στην Συνέλευση για τα θέματα της αρμοδιότητάς της και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών της.

2. Υποχρεώσεις Γραμματείας

Το Τμήμα Νομικής της Νομικής Σχολής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου

Θράκης αναλαμβάνει τη διοικητική υποστήριξη του Προγράμματος. Οι διοικητικοί υπάλληλοι που υποστηρίζουν το Π.Μ.Σ. εκτός ωρών εργασίας τους στο Πανεπιστήμιο, καθώς και αυτοί στους οποίους έχει ανατεθεί έργο σχετικά με το Π.Μ.Σ., δύνανται να αμείβονται για πρόσθετη εργασία (πέραν των συμβατικών τους υποχρεώσεων της κύριας απασχόλησης) που παρέχουν.

Άρθρο 20

Υλικοτεχνική Υποδομή

Για την υλοποίηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών θα χρησιμοποιηθεί η υπάρχουσα υλικοτεχνική υποδομή που διαθέτει το Τμήμα Νομικής στην Πανεπιστημιούπολη της Κομοτηνής, και περιλαμβάνει πέντε (5) αμφιθέατρα διδασκαλίας πλήρως εξοπλισμένα με εποπτικά και ηλεκτρονικά μέσα, δύο (2) αίθουσες διδασκαλίας μεταπτυχιακών σπουδών (50 και 25 θέσεων) του Τομέα Διεθνών Σπουδών πλήρως εξοπλισμένες με εποπτικά και ηλεκτρονικά μέσα, αίθουσα εργαστηρίου με δίκτυο ηλεκτρονικών υπολογιστών τριάντα πέντε (15) θέσεων εργασίας με προσωπικό ηλεκτρονικό υπολογιστή, ειδική αίθουσα του Εργαστηρίου «Κέντρο Ευρωπαϊκών Σπουδών» του Τομέα Διεθνών Σπουδών, αίθουσα Γραμματείας Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων του Τομέα Διεθνών Σπουδών, Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής με ειδικά βιβλία για το Π.Μ.Σ. και αναγνωστήριο.

Στη διάθεση του Τμήματος Νομικής έχουν τεθεί, εξάλλου, από τη διοίκηση του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου το Κεντρικό Αμφιθέατρο της Πανεπιστημιούπολης καθώς και η Αίθουσα Τελετών της Νομικής Σχολής για την εξυπηρέτηση εκπαιδευτικών σκοπών, τη διεξαγωγή ημερίδων και συνεδρίων.

Άρθρο 21

Χρηματοδότηση - Οικονομική Διαχείριση Π.Μ.Σ.

Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. προέρχεται από:

- α) τον προϋπολογισμό του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης ,
- β) τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,
- γ) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του

δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ή του ιδιωτικού τομέα,

- δ) πόρους από ερευνητικά προγράμματα,
- ε) πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,
- στ) μέρος των εσόδων των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) των Α.Ε.Ι.,
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη αιτία.
- η) τέλη φοίτησης.

Η διαχείριση των εσόδων του Π.Μ.Σ. γίνεται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. και κατανέμεται ως εξής:

α) Εβδομήντα τοις εκατό (70%) λειτουργικά έξοδα του προγράμματος τα οποία κατανέμονται σε δαπάνες διδασκαλίας, διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, μετακινήσεων, εξοπλισμού, λογισμικού, αναλώσιμων, χορήγησης υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές και λοιπές δαπάνες. Οι δαπάνες αποζημίωσης του τακτικού διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού των Ιδρυμάτων αφορά σε εργασία που υπερβαίνει τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους.

β) Τριάντα τοις εκατό (30%) για κάλυψη λειτουργικών εξόδων του Ιδρύματος, με προτεραιότητα στην κάλυψη των αναγκών Π.Μ.Σ. που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης.

Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 37 του ν. 4485/2017 η κατανομή της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου, δηλαδή 70% και 30%, δεν ισχύει στην περίπτωση δωρεάς, κληροδοτήματος ή χορηγίας για συγκεκριμένο σκοπό, καθώς και για κρατικές επιχορηγήσεις.

Με ευθύνη του διευθυντή Π.Μ.Σ. δημοσιεύεται ετησίως με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος Νομικής, απολογισμός εσόδων-εξόδων του Π.Μ.Σ., με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία και ιδίως το ύψος των τελών φοίτησης, των αμοιβών των διδασκόντων στα Π.Μ.Σ. και του αριθμού των διδασκόντων που τις εισέπραξαν.

Η οικονομική διαχείριση του Π.Μ.Σ. αποτελεί ξεχωριστό έργο που υλοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και γίνεται σύμφωνα με τους σκοπούς του Π.Μ.Σ. και

το νομικό πλαίσιο λειτουργίας του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Δ.Π.Θ. Ως κύκλος Π.Μ.Σ. νοείται η οριζόμενη από την Ιδρυτική Απόφαση του Π.Μ.Σ. συνολική διάρκειά του.

Η οικονομική διαχείριση κάθε υλοποιούμενου έργου Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης με βάση τον προϋπολογισμό του, ο οποίος εγκρίνεται από τη Σύγκλητο ύστερα από πρόταση της Συνέλευσης και κατόπιν αποδοχής του αιτήματος ανάληψης της οικονομικής διαχείρισής του από την Επιτροπή Ερευνών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

Επιστημονικά Υπεύθυνος του υλοποιούμενου έργου του Π.Μ.Σ. ορίζεται ο Διευθυντής εκάστου Π.Μ.Σ., ο οποίος αναλαμβάνει τα καθήκοντα τις υποχρεώσεις και τις αρμοδιότητες του Επιστημονικά Υπευθύνου όπως προσδιορίζονται στο Νόμο 4485/2017 και στον εγκεκριμένο από τη Σύγκλητο Οδηγό Διαχείρισης και Χρηματοδότησης του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

Για την αποτελεσματική υλοποίηση του Π.Μ.Σ. και την προσαρμογή αυτού στις εκάστοτε ανάγκες ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. και Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου, δύναται, κατόπιν προηγούμενης σύμφωνης γνώμης της Συνέλευσης του Τμήματος Νομικής να αιτείται προς την Επιτροπή Ερευνών προς έγκριση την αυξομείωση ή και την ανακατανομή των προϋπολογισθέντων ποσών στην κάθε κατηγορία δαπάνης του προϋπολογισμού. Στην περίπτωση τροποποίησης των τελών φοίτησης απαιτείται η δημοσίευση της σχετικής τροποποίησης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 22

Λογοκλοπή

Ο/Η μεταπτυχιακός/κή φοιτητής/τρια καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία είναι υποχρεωμένος/η να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων.

Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης -δημοσιευμένης ή μη- χωρίς τη δέουσα αναφορά.

Στις παραπάνω περιπτώσεις, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας Καθηγητή/τριας, η Συνέλευση μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της .

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμήματος.

Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό/κή φοιτητή/τρια κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Άρθρο 23

Ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. έχει την ιστοσελίδα του στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, ή και σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα κρίνει η Συνέλευση. Η ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. περιέχει όλες τις πληροφορίες και ανακοινώσεις του Προγράμματος και αποτελεί τον επίσημο χώρο ενημέρωσης των φοιτητών και φοιτητριών.

Άρθρο 24

Αξιολόγηση του Π.Μ.Σ.

Στο τέλος κάθε εξαμήνου, πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/ουσας από τους μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες, οι οποίοι/ες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο εσωτερικό σύστημα διασφάλισης ποιότητας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, με τη λήξη κάθε μαθήματος αξιολογούν συνολικά το μάθημα ως προς το περιεχόμενο, τον τρόπο διδασκαλίας, και τα προτεινόμενα συγγράμματα.

Με ευθύνη του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. δύνανται να διοργανώνονται ημερίδες με αντικείμενο τη συζήτηση – μελέτη των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και των περιεχομένων του, ώστε να εκτιμάται μεταξύ άλλων ο βαθμός στον οποίο συνδέεται το πρόγραμμα με την πρόοδο της επιστήμης, την αγορά εργασίας και τις ανάγκες της κοινωνίας γενικότερα.

Κατά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε., με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ. Ο απολογισμός κατατίθεται στο Τμήματα, που συμπράττουν στο Π.Μ.Σ.

Εκτός από τις διαδικασίες εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, καθώς και διασφάλισης και πιστοποίησης της ποιότητας, οι οποίες προβλέπονται στο ν. 4009/2011 (Α' 189), εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση του Π.Μ.Σ., διενεργεί η εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.). Η απόφαση συγκρότησης της Ε.Σ.Ε. εκδίδεται ύστερα από διαβούλευση με τον Κοσμήτορα του Τμήματος Νομικής, αφού προηγουμένως έχει διερευνηθεί η διαθεσιμότητα των υποψηφίων, και αφορά, κατά προτίμηση, σε υποψηφίους/ες ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύουν τα υπό αξιολόγηση προγράμματα σπουδών και που έχουν διακριθεί για το ερευνητικό τους έργο.

Στα μέλη των Ε.Σ.Ε. καταβάλλονται δαπάνες μετακίνησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπαράγραφο Δ9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015.

Άρθρο 25

Μεταβατικές και Ειδικές διατάξεις

Οποιοδήποτε θέμα προκύψει στο μέλλον που δεν καλύπτεται από την σχετική νομοθεσία ή τον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, θα αντιμετωπιστεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Νομικής και της Συγκλήτου του Ιδρύματος με τροποποίηση του Κανονισμού και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

(ως αναπόσπαστο μέρος του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών)

- 1) Τύπος Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) των Π.Μ.Σ. του Δ.Π.Θ.**
- 2) Τύπος Πιστοποιητικού ολοκλήρωσης Μεταπτυχιακών Σπουδών**
- 3) Τύπος Βεβαίωσης Αναλυτικής Βαθμολογίας Μεταπτυχιακού Φοιτητή Π. Μ. Σ. Τμήματος του Δ.Π. Θ.**

1. Τύπος Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) των Π.Μ.Σ. του Δ.Π.Θ.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ**

**ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΙΠΛΩΜΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

*Ο/Η (ονοματεπώνυμο) του (πατρώνυμο) από (όνομα πόλης) πτυχιούχος του Τμήματος (όνομα Τμήματος) μετά την επιτυχή παρακολούθηση των μαθημάτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο Αναβαθμισμένες Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές του Τμήματος Νομικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και την ολοκλήρωση των προβλεπόμενων από το νόμο δοκιμασιών στις (ημερομηνία), κρίθηκε άξιος/α του **Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών**, στην Ειδίκευση (ονομασία Ειδίκευσης) με το βαθμό:*

«ΑΡΙΣΤΑ» εννέα (9)

Σε πίστωση των ανωτέρω
εκδίδεται το παρόν δίπλωμα

Πόλη (όνομα πόλης) Ημερομηνία (ημέρα-μήνας-έτος)

Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ

Ο ΚΟΣΜΗΤΩΡ

ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΘΡΑΚΗΣ

ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΘΡΑΚΗΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΡΑΚΗΣ

2. Τύπος Πιστοποιητικού ολοκλήρωσης Μεταπτυχιακών Σπουδών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ....

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Πιστοποιείται ότι:

Στον/ην κύριο/κυρία (*Όνομα Επώνυμο Πατρώνυμο του μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας*) από (*όνομα πόλης*), Πτυχιούχο (*όνομα Τμήματος*) του Πανεπιστημίου (*όνομα Πανεπιστημίου*), μετά τη νόμιμη διαδικασία και αφού εξεπλήρωσε επιτυχώς όλες τις υποχρεώσεις του/της, στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματός μας, απονεμήθηκε το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο Αναβαθμισμένες Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές του Τμήματος Νομικής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, στην Ειδίκευση (*ονομασία Ειδίκευση*), με το βαθμό

«ΑΡΙΣΤΑ»

Οκτώ και εβδομήντα εκατοστά (8,70)

Το παρόν έχει θέση αντιγράφου Διπλώματος Μεταπτυχιακού Σπουδών.

Το πιστοποιητικό αυτό, το οποίο ζήτησε ο ενδιαφερόμενης/όμενος, του/της χορηγείται για κάθε νόμιμη χρήση.

Πόλη (*όνομα πόλης*) Ημερομηνία (*ημέρα-μήνας-έτος*)

Ο/Η Γραμματέας του Τμήματος

(*υπογραφή-σφραγίδα*)

3. Τύπος Βεβαίωσης Αναλυτικής Βαθμολογίας Μεταπτυχιακού Φοιτητή
Π.Μ.Σ. Τμήματος του Δ.Π.Θ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

Πόλη.....

Αριθ. Πρωτ.....

ΒΕΒΑΙΩΣΗ

Βεβαιώνεται ότι ο/η κύριος/κυρία (*Όνομα Επώνυμο Πατρώνυμο*) Πτυχιούχος του (*Τμήμα Σχολή Πανεπιστήμιο*), ο οποίος είχε εισαχθεί το ακαδημαϊκό έτος (*αναγραφή ακ. έτους*) στο Π.Μ.Σ. του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης με τίτλο *Αναβαθμισμένες Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές διάρκειας τριών εξαμήνων*, εξετάστηκε επιτυχώς στα έξι απαιτούμενα μεταπτυχιακά μαθήματα της Ειδίκευσης (*ονομασία Ειδίκευσης*) και έλαβε την παρακάτω βαθμολογία σε κάθε μάθημα:

Α/Α ΜΑΘΗΜΑ	Δ.Μ.	Π.Μ.	ΒΑΘΜΟΣ	ΕΞΑΜΗΝΟ
1.	...	...	π.χ. Δέκα (10)	.....
2.	...	...	.....	.....
3.	...	...	.....	.....
4.	...	...	.....	.....
5.	...	...	.....	.....
6.	...	...	.....	.....

Ο/Η ανωτέρω στις (*ημερομηνία*) ανέπτυξε τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.) του/της δημοσία ενώπιον της αρμόδιας Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία την

ενέκρινε, τη βαθμολόγησε με το βαθμό (*αναγραφή βαθμού*) και πρότεινε την απονομή στον/ην ανωτέρω του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης στην Ειδίκευση (*ονομασία Ειδίκευσης*).

Ο Γενικός Μέσος Όρος βαθμολογίας του/της ανωτέρω (με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων) λαμβάνοντας υπόψη της διδακτικές μονάδες των επί μέρους μαθημάτων (*αριθμός διδακτικών μονάδων μαθημάτων*) και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (*αριθμός διδακτικών μονάδων διπλωματικής Εργασίας*) είναι:

«*ΑΡΙΣΤΑ*».

Η παρούσα βεβαίωση χορηγείται ύστερα από αίτηση του/της ενδιαφερομένου/ενδιαφερομένης για κάθε νόμιμη χρήση.

Πόλη (*όνομα πόλης*) Ημερομηνία (*ημέρα-μήνας-έτος*)

Με εντολή Πρύτανη

Ο/Η Γραμματέας
του Τμήματος

(*υπογραφή-σφραγίδα*)

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Κομοτηνή, 21 Ιουνίου 2018

Ο Πρυτανεύων

Καθηγητής Σταύρος Τουλουπίδης